

УДК 72.01; 725
ORCID ID: 0009-0008-0594-180X
DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-36-6>

Юрій Носов

*аспірант кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
yurii.nosov@naoma.edu.ua*

*Науковий керівник – О. Роздорожнюк, кандидатка архітектури, доцентка
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури*

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ЦЕНТРІВ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РЕВІТАЛІЗАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

Анотація. *Мета дослідження.* Метою дослідження є визначення факторів, що впливають на вибір місця розташування споруд станцій громадської безпеки та їхні функціональні особливості в різних районах міста у контексті післявоєнної ревіталізації. **Методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети авторами розглянуто проблеми, з якими стикаються аварійно-рятувальні служби в Україні, особливо в умовах війни та пов'язаних з нею надзвичайних ситуаціях. У статті використано комплекс теоретичних і емпіричних методів дослідження. Завдяки дедукції та індукції, синтезу та порівнянню, аналізу та моделюванню, систематизації й узагальненню, автори виходять на системний розгляд поточних практик розміщення споруд станцій громадської безпеки як самостійного архітектурного цілісного об'єкта, вивчення їхнього впливу на сталий розвиток міських територій і розробку нових підходів до планування й розміщення станцій громадської безпеки для покращення ефективності їхньої роботи і забезпечення сталої ревіталізації міських територій. Інформаційною базою статті є дослідження та публікації, що стосуються методів перспективного формування станцій громадської безпеки у контексті ревіталізації міст за умови їхнього сталого розвитку. Опрацювання інформаційного підґрунтя відбувалось з використанням системного підходу, прийомів аналізу, порівняння та узагальнення. **Головні результати і висновки.** У статті зроблено висновок щодо доцільності вибору типології станцій громадської безпеки як містоутворюючого фактора під час ревіталізації міст. Автором запропоноване комплексне розміщення всіх задіяних служб для ліквідації кризових ситуацій в одному архітектурному об'ємі (будові) як економічно та функціонально доцільне рішення, що може бути впроваджене разом з реформою служб швидкого реагування в Україні. Досвід впровадження подібної типології може бути корисним для пошуку нових шляхів оптимізації функцій громадських будівель та ревіталізації міст навколо установ першочергової важливості, виявлення нових взаємозв'язків між міськими службами та функціонуванням міста.
Ключові слова: архітектура, громадська безпека, ревіталізація, енергоефективність, сталий розвиток.

FORMATION OF PUBLIC SECURITY CENTERS DURING THE REVITALISATION OF UKRAINIAN CITIES

Yurii Nosov

*Postgraduate Student at the Department of Theory, History of Architecture and Synthesis of Arts
National Academy of Fine Arts and Architecture
yurii.nosov@naoma.edu.ua*

*Academic Supervisor – O. Rozdorozhnyuk, Candidate of Architecture, Associate Professor
National Academy of Fine Arts and Architecture*

Abstract. *The purpose of the study.* The purpose of the study is to determine the factors affecting the choice of location of civil security stations and their functional features in different areas of the city in the context

of post-war revitalization. **Research methods.** In order to achieve the goal, authors considered the problems faced by emergency and rescue services in Ukraine, especially in the context of war and emergency situations related to it. The article uses a complex of theoretical and empirical research methods. Using deduction and induction, synthesis and comparison, analysis and modeling, systematization and generalization, authors proceed to a systematic review of current practices for the placement of civil safety stations, the study of their impact on the sustainable development of urban areas, and the development of new approaches to the planning and placement of civil safety stations with the aim of improving the efficiency of their work and ensuring sustainable renovation of urban areas. The information base of the article is research and publications related to the methods of prospective formation of civil security stations in the context of urban revitalization under the condition of sustainable development of the city. The development of this information base was carried out using a systematic approach, methods of analysis, comparison and generalization. **Main results and conclusions.** The article draws a conclusion on the expediency of choosing a typology of civil security stations as a city-forming factor in the revitalization of cities. Authors proposed the integrated placement of all involved emergency services in one architectural block (building) as an economically and functionally expedient solution that can be implemented together with the reform of emergency response services in Ukraine. The experience of implementing such a typology can be useful for finding new ways of optimizing the functions of public buildings and revitalizing cities around institutions of primary importance, identifying new relationships between city services and city functioning. **Key words:** architecture, public safety, revitalization, energy efficiency, sustainable development.

Постановка проблеми. З початком повномасштабного вторгнення російських військ та постійних обстрілів цивільної інфраструктури і громадських об'єктів з боку країни-агресора, кількість викликів пожежно-рятувальних служб, служб швидкої допомоги та співробітників поліції, що мають приїздити за викликом на одну адресу лише зростає. Отже, виникла потреба у суміщенні функцій підрозділів швидкого реагування, що працюють одночасно на одному об'єкті. Тому під час формування нових структурних підрозділів служб громадської безпеки потрібно розглядати комплексне розміщення усіх задіяних у ліквідації кризових ситуацій служб в одному архітектурному об'єкті (будові), формуючи центри громадської безпеки. Це економічно доцільніше, ніж розпоршені і віддалені структурні ланки забудови.

Отож невдовзі після завершення війни, велике значення надаватиметься формуванню централізованих станцій громадської безпеки як містоутворюючого фактора для ревіталізації постраждалих територій. Для цього в Україні вже частково готова і нормативна база, адже в будинках пожежних депо II та III типів з одним або двома виїздами передбачене приміщення для екстрених служб (поліція, швидка медична допомога) [1, с. 11].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення досвіду й узагальнення матеріалів за темою нашого дослідження показало відсутність матеріалів, в яких би станції громадської безпеки розглядалися як центральний містобудівний аспект під час ревіталізації міських утворень.

У вітчизняній літературі зустрічаються праці, присвячені проектуванню сталого розвитку міст

загалом. Так, М. Ксєневич у роботі «Основні засади методики сталого розвитку міст-центрів агломерацій» розглядає досвід вивчення й узагальнення матеріалів досліджень, моделювання, нормалізації та апробації експериментального проектування низки міст – центрів агломерацій України. Це дало змогу розробити рекомендації, що стосуються методу проектування центрів громадської безпеки за умов сталого розвитку міста [2].

У зарубіжній науковій літературі наголошується, що визначення оптимальних підходів до проектування та відновлення міст може базуватися на аналізі підручників і довідників, у яких описані шляхи розвитку урбаністичних структур. Європейська комісія випустила довідник «Handbook of sustainable urban development strategies» («Посібник зі стратегій сталого розвитку міст»), що фактично є науковим звітом щодо пристосування політики Європейської Комісії до проектування міст згідно з концепцією сталого розвитку. Цей документ передбачає надання науково обґрунтованої підтримки, яка базується на досвіді сучасного міського проектування, для процесу формулювання політики сталого розвитку в Європі [3].

Окрім цього, в англомовній літературі зустрічаються роботи з проблематики підготовки до надзвичайних ситуацій, в яких висвітлюються безпекові аспекти проектування та відновлення міст. В них, на основі аналізу ризиків катастроф та ефективного зв'язку з системами раннього попередження, описані оптимальні шляхи розвитку міських структур, як-от у довіднику «Urban planning, design and management approaches to building resilience» («Підходи до

міського планування, проектування та управління для формування стійкості») [4]. Агентство UNCTAD (Конференція ООН з торгівлі та розвитку) створило концепції, які акцентують увагу на необхідності взаємодії національних дій із міськими платформами, тобто механізмами або структурами, які сприяють співпраці між місцевими органами влади, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами. Внесок і координація місцевих органів влади вважаються критично важливими для досягнення мети — створення стійких (resilient) і безпечних міських громад [5].

У цих джерелах подано широкий огляд сучасних практик та досліджень у галузі сталого розвитку міських територій, що згодом може знадобитися під час визначення аспектів, пов'язаних із розміщенням служб швидкого реагування.

Мета дослідження — визначення факторів, що впливають на вибір місця розташування станцій громадської безпеки та їхні функціональні особливості в різних районах міста у контексті післявоєнної ревіталізації.

Виклад основного матеріалу. Громадська безпека — це системний підхід до забезпечення безпеки громадян у всіх сферах життя. Створення громадських центрів безпеки стає ключовим елементом вирішення завдання відновлення міст після збройних конфліктів. Громадський центр безпеки — важлива складова системи захисту містян, інтересів суспільства та держави від загроз у сферах громадської безпеки та цивільного захисту. Її завдання передбачають:

- забезпечення безпеки громадян та їхніх прав;
- протидію загрозам, що можуть виникнути в різних сферах життя;
- реагування на надзвичайні ситуації та кризові події;
- виконання заходів щодо цивільного захисту населення.

Така стратегія розроблена з метою реалізації Стратегії національної безпеки України та виконання зобов'язань, взятих Україною згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Вона базується на принципах пріоритетності прав і свобод людини, науково обґрунтованих підходів та комплексного підходу до формування безпечного середовища [6].

Громадські центри безпеки — це інфраструктурні об'єкти, призначені для забезпечення захисту, комфорту та підтримки громадян у кризових ситуаціях. Їхньою основною

функцією є забезпечення доступу до ресурсів і послуг, необхідних під час надзвичайних ситуацій, таких як стихійні лиха, соціальні кризи або військові загрози. У міському середовищі такі центри часто стають частиною мережі цивільної безпеки.

Залежно від цілей, громадські центри безпеки можуть мати різне функціональне наповнення. Вони можуть бути розділені на кілька основних типів:

— *евакуаційні центри та укриття*: приміщення, розраховані для тимчасового проживання громадян, де надається допомога для задоволення базових потреб: харчування, медична допомога, зв'язок; у містобудівному плануванні вони мають бути інтегровані в зручних для під'їзду спецтранспорту локаціях;

— *оперативно-координаційні центри*: місця для координації дій організацій та волонтерів, оснащені технологічними ресурсами для обміну інформацією; вони потребують наявності IT-інфраструктури та місць для збору великих груп людей, а також місця для зберігання обладнання;

— *пункти медичної та психологічної допомоги*: спеціально оснащені зони для надання першої допомоги, консультацій психологів, короткострокового лікування та підтримки;

— *інформаційні центри*: зони для надання інформації та підтримки громади. Вони можуть функціонувати як кризові комунікаційні центри з доступом до актуальних даних про стан міста.

Вибір місця розташування центрів громадської безпеки повинен проводитись з урахуванням ризиків та доступності для населення, такі центри можуть бути інтегровані в райони з високою щільністю населення або поблизу транспортних вузлів для швидкої евакуації. У сучасному проектуванні громадських центрів безпеки використовується модульний підхід, що дає змогу швидко адаптувати приміщення під конкретні потреби, тобто такі центри можуть змінювати своє функціональне призначення залежно від типу надзвичайної ситуації. Наприклад, спортивні комплекси або школи можуть бути тимчасово переобладнані у центри безпеки. Ідеальний громадський центр безпеки не лише виконує захисні функції, але й є інтегрованою частиною міської екосистеми. Він має сприяти довготривалій безпеці та комфорту містян, мати позитивний соціальний вплив на громаду навіть у звичайний час (наприклад, використовуватись для тренінгів із безпеки чи як громадський простір для навчальних заходів).

Громадські центри безпеки створюють умови для стабільності й покращення якості життя мешканців, сприяють відновленню інфраструктури та зміцненню соціальної єдності, вони мають безпосередній вплив на відновлення міст після військових дій, забезпечуючи безпеку для робочих бригад та допомагаючи в координації робіт з відбудови.

В Україні активно розвивається мережа центрів безпеки, які об'єднують під одним дахом різні служби: поліцію, рятувальників та медиків. Станом на грудень 2023 року в країні вже функціонувало 43 таких центри, а заплановано відкрити ще понад 330 [7]. Так, у Бутенківській об'єднаній територіальній громаді Полтавської області створено центр безпеки, де одночасно працюють рятувальна служба, медична допомога та поліцейський кабінет, координовані єдиною диспетчерською службою.

У Сполучених Штатах Америки концепція «Community Policing» передбачає тісну взаємодію поліції з громадою. В місті Спокан (штат Вашингтон) у 1988 році було відкрито «Центр протидії злочинності» (Crime Prevention Center), який став платформою для співпраці поліції та мешканців під час вирішення місцевих проблем безпеки [8]. Міжнародний досвід демонструє, що залучення громади до процесів забезпечення безпеки підвищує довіру до правоохоронних органів та ефективність їхньої роботи. Важливо враховувати місцеві особливості й потреби під час планування та впровадження таких центрів, забезпечуючи їхню доступність і відповідність специфічним викликам кожної громади.

Для посилення ефективності мережі безпекової інфраструктури важливо об'єднувати різні служби (медичну допомогу, рятувальну службу, поліцію, службу цивільного захисту) у межах однієї системи. Таке комплексне обслуговування дає змогу скоротити час на передачу інформації між службами та покращує злагодженість дій під час криз.

До складу запропонованих комплексних служб громадської безпеки пропонується ввести такі структурні підрозділи:

- службу телефонної допомоги;
- пожежні частини;
- відділення парамедиків;
- ремонтну службу електрозабезпечення;
- ремонтну службу водозабезпечення;
- ремонтну службу теплозабезпечення;
- просвітницько-лекційні приміщення.

За необхідності в станціях громадської безпеки доцільно передбачати майданчики для

гвинтокрилів авіаційних підрозділів порятунку, що збільшить мобільність бригад швидкої медичної допомоги та рятувальників.

Для розміщення станцій громадської безпеки у містобудівній структурі важливо враховувати цілу низку чинників, які можуть вплинути на ефективність їхньої роботи та відповідність потребам міста. Нижче подаємо аналіз основних факторів, які впливають на вибір ділянки для станції громадської безпеки.

Зонування міста. Громадські центри безпеки у житлових районах мають забезпечувати швидкий доступ до безпекової інфраструктури для великої кількості мешканців. Розташування має бути максимально наближене до густонаселених мікрорайонів, особливо в районах з обмеженим доступом до інших екстрених служб. У центральних ділових районах частіше концентруються громадські установи, бізнес-центри та заклади торгівлі, що потребують швидкого реагування на випадок надзвичайних ситуацій.

Розташування станцій у промислових зонах, поблизу заводів, складів і логістичних центрів, а також в аеропортах, на злітних смугах, важливе для реагування на техногенні надзвичайні ситуації, такі як пожежі або хімічні аварії. Доцільно передбачити розширену матеріально-технічну базу та відповідне обладнання, що дасть змогу діяти швидко в умовах техногенної небезпеки.

Щільність населення. Райони з високою щільністю населення вимагають більшої кількості станцій, щоб мінімізувати час реагування. Рекомендовано передбачити додаткові підрозділи, розмістивши станції на перетині основних транспортних артерій, що дасть змогу швидше охоплювати великі території. У малонаселених районах, зокрема у заміських зонах, доцільно створювати станції громадської безпеки з ширшою інтеграцією інших служб, щоб економити ресурси та забезпечувати належний рівень безпеки при меншому навантаженні на підрозділи.

Віддаленість від потенційно небезпечних об'єктів. Об'єкти з підвищеним рівнем небезпеки (заводи, склади з небезпечними речовинами, великі енергетичні об'єкти, аеропорти) потребують безпосередньої близькості центрів безпеки для оперативного реагування на можливі аварії. У зонах, де рівень ризику значно нижчий, можна передбачити меншу кількість станцій громадської безпеки або станції на меншу кількість автопарку та персоналу.

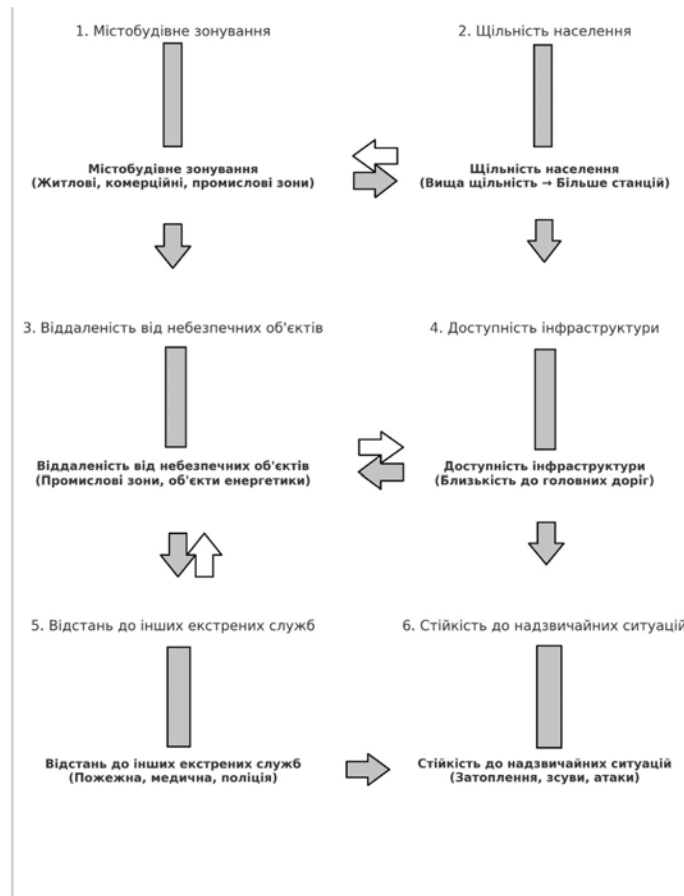
Інфраструктурна доступність. Громадські центри безпеки повинні бути розташовані

поблизу основних транспортних магістралей для забезпечення швидкої транспортної доступності до будь-якого району міста. Це особливо актуально для районів з інтенсивним трафіком, де можуть виникати затори на шляху руху підрозділів до місця реагування. Потрібно передбачати можливість евакуації в разі масових надзвичайних ситуацій, особливо у центральних районах або густонаселених зонах, це означає, що поряд зі станціями мають бути доступні відповідні зони для збирання людей під час евакуації.

Відстань до інших станцій та екстрених служб. Оптимальна відстань між станціями громадської безпеки та іншими службами, функціонально не включеними до їхньої структури (наприклад, відділення швидкої допомоги або поліція), допоможе уникнути дублювання ресурсів і забезпечить отримання допомоги максимально швидко. Висока концентрація станцій у певному районі може бути виправданою лише у зонах з високим рівнем ризику (наприклад, поблизу великих торговельних центрів або важливих державних установ).

Стійкість до надзвичайних ситуацій. При виборі місця розташування екстрених служб необхідно враховувати ризики природних і техногенних катастроф: центри громадської безпеки повинні бути розташовані в місцях, де ризик затоплень, зсувів чи інших природних катастроф мінімальний. Також варто враховувати можливість обстрілів або іншого впливу військових дій на інфраструктуру станцій. Щоб запобігти виникненню кризових ситуацій, таких як відключення електропостачання, станції громадської безпеки мають плануватися з урахуванням можливості автономного функціонування та бути обладнані автономними джерелами енергії й запасом води і палива (іл. 1).

Соціальна інтеграція та психологічний комфорт також відіграють важливу роль у виборі місця розташування громадських центрів безпеки. Розташування центрів у зручних для громади місцях сприяє їхньому сприйняттю жителями та підвищенню рівня відчуття безпеки і є тим невід'ємним чинником, який впливає на їхнє розташування та орієнтацію

Іл. 1. Чинники, що впливають на розміщення станцій громадської безпеки в містобудівній структурі

в наявних містобудівних умовах. Врахування чинника соціальної інтеграції та включення центрів громадської безпеки до існуючої забудови також полегшує співпрацю з місцевими волонтерами й організаціями, які можуть залучатися до роботи станцій, – усе це сприяє гармонійній взаємодії безпекової інфраструктури з міським середовищем. Також важливим є надання місць для роботи фахівців з психологічної реабілітації та підтримки населення, особливо в постконфліктний період, для чого в станціях громадської безпеки може бути включена освітньо-просвітницька функція. Її наявність передбачає відкритість частини станції для відвідувачів ззовні, що, своєю чергою, ставить вимоги до розташування: вони мають розмішуватися у зручному для відвідувачів місці, знаходитись у транспортній доступності для широких кіл населення.

Функціональні вимоги до станцій громадської безпеки відрізняються залежно від типу міської забудови, оскільки кожен тип зони має свої особливості, ризики і потреби. Нижче наведено вимоги для кожного типу.

Історичні центри. В історичних центрах часто бракує простору для масштабних споруд, тому громадські центри безпеки мають бути компактними, але водночас достатньо оснащеними для швидкого реагування. Важливо, щоб станція вписувалася в історичний архітектурний стиль і не порушувала естетику району. Оскільки історичні будівлі можуть мати вищий ризик загоряння через старі матеріали, у станціях громадської безпеки, розташованих в історичних центрах, необхідно розмішувати спеціалізоване обладнання, пристосоване для мінімізації шкоди пам'яткам архітектури (як-от пожежні системи на основі водяної пари).

У багатьох історичних центрах вулиці вузькі, тому в умовах історичної забудови необхідні компактні малогабаритні транспортні засоби. Крім того, важливо забезпечити маршрути евакуації для туристів та мешканців у випадку надзвичайної ситуації. Часто історичні центри є туристичними зонами, що підвищує потребу в координації дій з поліцією, особливо під час масових заходів.

Промислові райони. Промислові зони зазвичай мають підвищені ризики, пов'язані з вибухами, пожежами або витоками хімічних речовин, тому центри тут повинні бути оснащені спеціалізованим обладнанням для ліквідації техногенних катастроф (засоби захисту від небезпечних речовин, автономні системи дихання тощо). Співробітники центрів

громадської безпеки, розташованих у промислових зонах, повинні мати спеціальні навички для реагування на промислові інциденти, включаючи роботу з токсичними речовинами та координацію дій з промисловими об'єктами. В таких станціях необхідно передбачати наявність достатньої кількості місця для великогабаритної техніки, як-от пожежні машини з підйомними платформами, або машини з пінними системами.

Багато сучасних промислових підприємств мають системи моніторингу небезпечних параметрів (газовий аналіз, температурний контроль), і станція громадської безпеки має бути інтегрована з цими системами через спеціальний диспетчерський пункт для миттєвого реагування на тривожні сигнали.

Житлові масиви. У житлових масивах станції громадської безпеки мають бути розташовані так, щоб забезпечити швидкий доступ до мешканців, особливо в багатоповерхівках та мікрорайонах з обмеженим доступом для великої техніки. Станції громадської безпеки, розташовані в житлових районах можуть мати інтегровані функції, включаючи підрозділи медичної допомоги та підтримки психологічного здоров'я для жителів. Особливо важливим є облаштування місць для евакуйованих громадян під час масштабних надзвичайних ситуацій.

Наявність швидкого доступу до основних вулиць дає змогу станційним підрозділам реагувати на надзвичайні випадки, що трапляються у важкодоступних районах житлових масивів. Можлива організація альтернативних виїздів або маршрутів руху від та до станцій для швидкого реагування на виклики.

Окрім того, житлові райони потребують більше інформаційної роботи з населенням, тому при станціях часто є центри для навчання мешканців базових навичок самопорятунку, надання першої допомоги та дій під час надзвичайних ситуацій.

Транспортні вузли та магістралі. Для станцій громадської безпеки поблизу транспортних вузлів важливо забезпечити окремі смуги руху для швидкого доступу до місця події без впливу заторів.

У таких станціях необхідно передбачити наявність місця для техніки, призначеної для ліквідації наслідків дорожньо-транспортних пригод, включно з машинами з підйомними платформами, гідравлічними інструментами для визволення людей із заблокованих автомобілів. Зважаючи на підвищену небезпеку на

транспортних вузлах, станції громадської безпеки мають тісно співпрацювати з дорожньою поліцією і службами швидкої медичної допомоги для координації дій у випадку ДТП та масових інцидентів.

Зони відпочинку та паркові зони. У парках і зонах відпочинку станції громадської безпеки повинні мати транспортні засоби, здатні пересуватися по пересічній місцевості та в умовах обмеженої прохідності. Задля підтримки екологічної безпеки під час пожеж на природних територіях важлива наявність спеціального обладнання для гасіння пожеж на відкритому повітрі, а також можливість зберігання необхідного запасу води. Оскільки такі зони часто використовують для масових заходів, станції мають бути готові до завдань з контролю натовпу, запобігання можливим інцидентам та надання першої допомоги потерпілим.

На майданчиках для гвинтокрилів станції громадської безпеки необхідно розташовувати на відкритих порожніх ділянках, оскільки є потреба влаштування ангарів для ремонту та обслуговування авіатранспорту. Такі станції також можуть бути вбудовані у висотні будівлі, але за умови наявності необхідної площі даху в таких спорудах.

Інтеграція з міським ландшафтом станцій громадської безпеки є важливою складовою вибору місця їхнього розташування. Важливо, щоб ці об'єкти гармонійно вписувалися в навколишнє середовище, враховуючи специфіку кожного району міста. Станції громадської безпеки можуть бути прикладом для інших громадських будівель, завдяки використанню сучасних екологічних матеріалів та енергоефективних рішень, що підкреслить їхню роль у сталому розвитку міських територій.

Інтегрована мережа взаємопов'язаних об'єктів. Система станцій громадської безпеки має бути організована як мережа стратегічно розташованих об'єктів, які можуть забезпечити швидку реакцію на інциденти. Такий підхід вимагає ретельного планування, враховуючи густоту населення, транспортні вузли та інші об'єкти інфраструктури, для забезпечення оптимального покриття всієї міської території.

Зонування та рівень доступності. Для ефективного функціонування необхідно розподілити станції відповідно до районів, забезпечуючи їхню доступність з урахуванням дорожньої інфраструктури й транспортної доступності.

Умовно місто можна розділити на кілька зон безпеки, в кожній з яких є одна або кілька станцій, які забезпечують своєчасну допомогу в разі надзвичайної ситуації.

Мобільність та гнучкість у розгортанні. Частина мережі може включати мобільні або тимчасові станції, які дають змогу реагувати на локальні виклики та адаптуватися до змін у міському середовищі. Це особливо важливо в контексті реконструкції міста, коли розподіл населення може змінюватися, а містобудівні умови є нестійкими та залежать від багатьох чинників, як-от кількість населення, що повертається у відновлюване місто.

Просторова організація та адаптація до міських змін. Важливо передбачити, що з розвитком або відновленням міста мережу станцій можна буде адаптувати до нових потреб. Необхідно передбачити розширення або реконфігурацію мережі в разі збільшення населення або появи нових комерційних чи житлових зон.

Підтримка сталого розвитку міста. Система станцій громадської безпеки також сприяє сталому розвитку міста, оскільки ефективна безпекова інфраструктура підвищує загальний рівень життя, а також знижує ризики під час кризових ситуацій. Це сприяє не тільки оперативній допомозі, але й стимулює розвиток та залучення інвестицій у міське середовище.

Розглянувши усі ці аспекти, можемо створити цілісний образ станцій громадської безпеки як не лише функціонально важливих, але й візуально привабливих та символічно значущих об'єктів міського простору. Вищезгадані вимоги до безпекових центрів відображають адаптивний підхід до планування станцій громадської безпеки з урахуванням особливостей кожної зони міської забудови. Завдяки цим вимогам можна забезпечити ефективну, комплексну підтримку безпеки та реагування у будь-якому районі міста.

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Розміщення станцій громадської безпеки в містобудівній структурі є багатофакторним завданням, що вимагає врахування не лише фізичних параметрів, але й соціально-економічних особливостей районів, інфраструктурної доступності та рівня ризиків. Такі фактори можуть лягти в основу методології планування нових станцій та підвищення ефективності вже наявних служб екстреного реагування та служб із суміщеними функціями.

Список використаних джерел

1. ДСТУ 8767:2018 Пожежно-рятувальні частини. Вимоги до дислокації та району виїзду, комплектування пожежними автомобілями та проектування. Київ : Укр. н.-д. і навч. центр проблем стандартизації, сертифікації та якості, 2018.
2. Ксеневич М. Я. Основні засади методики проектування сталого розвитку міст-центрів агломерацій (рекомендації на прикладі України). *World science*. 2019. Т. 1, № 10 (50). С. 10–14. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/31102019/6713 (дата звернення: 28.10.2024).
3. Handbook of sustainable urban development strategies / Fioretti C., Pertoldi M., Busti M., Van Heerden S. ; Europäische Kommission. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2020. *JRC Publications Repository*. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118841>. (дата звернення: 28.10.2024).
4. Urban planning, design and management approaches to building resilience – an evidence review. *World Health Organization (WHO)*. URL: <https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-10665-355761> Дата публікації: 2022 (дата звернення: 28.10.2024).
5. Maimunah Mohd Sharif. Digitalisation for Inclusive, Safe, Resilient and Sustainable Cities and Human Settlements. *UNCTAD*. URL: <https://unctad.org/news/digitalisation-inclusive-safe-resilient-and-sustainable-cities-and-human-settlements> Дата публікації: 30.07.2020 (дата звернення: 28.10.2024).
6. Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України : затверджено від 29.06.2021 / М-во внутріш. справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/ministry/normativna-baza-mvs/proekti-normativnix-aktiv/strategiya-gromadskoyi-bezpeki-ta-civilnogo-zaxistu-ukrayini-zatverdzeno-vid-29062021> (дата звернення: 28.10.2024).
7. Клименко І. В Україні вже діє 43 Центри безпеки, плануємо відкрити ще 330. *Кабінет Міністрів України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukraini-vzhe-diie-43-tsentry-bezpeky-planuiemo-vidkryty-shche-330-ihor-klymenko> Дата публікації: 16.12.2023 (дата звернення: 13.11.2024).
8. Центр безпеки: платформа взаємодії поліції та громади. *Безпека у громаді*. URL: <https://cop.org.ua/ua/dosvid/mizhnarodnyi-dosvid/tsentr-bezpeki-platforma-vzaemodiji-politsiji-ta-gromadi> (дата звернення: 13.11.2024).

References

1. DSTU 8767:2018 *Pozhezhno-ryatuval'ni chastyny. Vymohy do dyslokatsiyi ta rayonu vyyizdu, komplektuvannya pozhezhnyu avtomobilyamy ta proektuvannya*. (2018). [Fire and rescue units. Requirements for deployment and area of departure, equipment with fire trucks and design]. *Ukrainskyi naukovo-doslidnyi i navchalnyi tsentr problem standartyzatsii, sertyfikatsii ta yakosti* [in Ukrainian]
2. Ksenevych, M. YA. (2019). *Osnovni zasady metodyky proektuvannya staloho rozvytku mist-tsentriv ahlomeratsiy (rekomentatsin na prykladi Ukranny)* [Basic principles of the methodology of designing sustainable development of cities-centers of agglomerations (recommendations based on the example of Ukraine)]. *World science*. 1(10), 10–14. https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/31102019/6713 [in Ukrainian]
3. Fioretti, C., Pertoldi, M., Busti, M. & Van Heerden, S. (Eds.). (2020). *Handbook of sustainable urban development strategies*. Publications Office of the European Union. *JRC Publications Repository*. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC118841> [in English].
4. World Health Organization. (2022). *Urban planning, design and management approaches to building resilience – an evidence review*. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-10665-355761> [in English].
5. Maimunah Mohd Sharif. (2020, July 30). *Digitalization for Inclusive, Safe, Resilient and Sustainable Cities and Human Settlements*. *UNCTAD*. <https://unctad.org/news/digitalisation-inclusive-safe-resilient-and-sustainable-cities-and-human-settlements> [in English].
6. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. (2021, Cherven 29). *Stratehiia hromadskoi bezpeky ta tsyvilnoho zakhystu Ukrainy* [Strategy of public security and civil defense of Ukraine]. <https://mvs.gov.ua/uk/ministry/normativna-baza-mvs/proekti-normativnix-aktiv/strategiya-gromadskoyi-bezpeki-ta-civilnogo-zaxistu-ukrayini-zatverdzeno-vid-29062021> [in Ukrainian].
7. Klymenko I. (2023, Hruden 16). *V Ukraini vzhe diie 43 Tsentry bezpeky, planuiemo vidkryty shche 330* [43 Security Centers already operate in Ukraine, we plan to open 330 more]. *Kabinet Ministriv Ukrainy*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukraini-vzhe-diie-43-tsentry-bezpeky-planuiemo-vidkryty-shche-330-ihor-klymenko> [in Ukrainian].
8. *Tsentr bezpeky : platforma vzayemodiyi politsiyi ta hromady* [Safety Center: a platform for police and community interaction]. (n.d.). *Bezpeka v hromadi* [Safety in the community]. Retrieved from <https://cop.org.ua/ua/dosvid/mizhnarodnyi-dosvid/tsentr-bezpeki-platforma-vzaemodiji-politsiji-ta-gromadi> [in Ukrainian].

Подано до редакції 18.09.2024